श्रीरामत्तुसाहे॥युध्यसमयोजालियावरि॥रघुराजसन्काविचारु करी॥ बहुतन्कावतयाअवेश्वरी॥आनि
ताजालामनासी॥१॥ह्मणेसंग्रामाच्याप्रासकाळ्याना॥विचारीजेराजनितितत्तना॥तवेबिभीषणु
जालाबोलना॥प्रधानत्वपणे॥२॥आहोजीनृपतिगुणनिधी॥नितितरीऐसियुध्याजाधि॥सामरा
मदंडभेदबुध्दि॥कार्यसाधनकरावे॥३॥तरिप्रथमजानघुनाथा॥साम्यकेनुनिपाहिजेसर्वथा॥ताव
पोदिधलीसीता॥तरिव्यर्थयुध्यतयासिकरणे॥४॥कष्टेविणवस्तुहोयप्राप्त॥तरिदिर्घप्रयत्नाचे
आर्त॥दुग्धीचसापडेनवनीत॥तरीकाद्धर्मथावे॥५॥युस्वरंउाच्याकांओरिनसधारा॥उगलिच
फुटोनिपडेआर्डरा॥तरिपिल्हनिपाकपुढा॥करनेचिनलगे॥६॥वाउाच्यात्तुपेतुदेव्याधि॥तरी
कामेळवाव्याक्लेशऔषधि॥गृहिचप्रासमयेसर्वसिधि॥तरीकानपासिनीघावे॥७॥सहज्जत्र
पडेनिधान॥तरिकाकरावेअर्जन॥ईश्वरत्वपणेजालेब्रह्मज्ञान॥तरिक्रिमर्थशास्त्रअभ्यासु॥८॥
ह्मणोनिरघुपतिप्रयासे॥तावपोसामउपचारासरिसे॥सितेसिअर्पिलेतरिकायेऐसे॥युध
तयासिकरणे॥९॥आतानरुकुळदीपका॥सीघ्रसीघुपाठविजेनिका॥जोयुक्तीचासिंधु
बोलका॥तावणातेबोधुजाणे॥१०॥ऐसेबोलेबिभीषणु॥येथार्थमानिसितानमनु॥ह्मणेब
रवेबोलीलासितुजाणु॥परमनितिन्याये॥११॥आताबहुतमत्तेविचारा॥पाठवावेकोना

A Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai.

चतुरा॥जोयेकलाजाउनिश्त्राग्गिरा।समर्पीलिशब्दनत्ले॥१२॥स्थव्ळपउलीयासादिखे॥निर्वाहि
करीलप्रसन्नमुखे।कदीनमानजानोनिसुखे।शरीरदृष्टुनिनिघे॥१३॥उक्तअथवाकपिराजे॥याम
ध्येयेकुविचारीजे॥प्रसंगुजाणेअैसाबोलीजे।रधाम्चाऊबिभीषणा॥१४॥अशक्तमंदमतिआव
सी॥त्तपणकुवेसनिमळिनमानसी॥कुलक्षणबोलता जिव्हेसी।शब्दनफुटेजयाच्या॥१५॥द्वे
ळितात्मयातुनहोति॥वादिचरवंडुयोनिश्चाययुक्ती॥पउत्लासमयोनोव्ळरवती॥सीध्रकोपिजैसे॥१६॥
भोगियहसंचतुव्ळसे।सुश्चीतकदाका विनसे।सर्वंउवासनावसे॥सत्वेसनीजयाचि॥१७॥
पुढिलाच्यानदुःखेहर्षमनी।परलाभमा।निपनमानी॥सकळजनातेदुस्टवचनी॥सर्वदादुख
देति॥१८॥मानुरवंडितिविप्राच्या॥इष्वनभज निसंकल्पुकेच्या।मंगळादंक्तिजयाचिवाच्या॥अश्रु
भचिवदे॥१९॥जैसेगानेरुस्पनाथा॥प्रयोजनीवजावेनवधा।योजावेप्रसंगीतेकिंचित्तकथा॥प
रिसतयाचि॥२०॥जेधिटधैर्याचेपर्वत॥उदानअसाधारणगुणवेंत।सुधउबोलकेअंमृत॥मधु
रगिराजयाचि॥२१॥शास्त्रार्थकरतळामळ॥हृदयजेसेगंगाजळ॥कुळविहितआचारनसीळ॥
पवीत्रपध्महस्ती॥२२॥येशश्वीजयवंतसदा॥तुळंघितिवेदमर्यादा।विपरितकाळेहिकदा॥
नकरीतिनिषधकर्म॥२३॥पनउपकारीकष्टविति देहो।पुनलपागो।द्विजावरीमोहो॥स्वल्पासवि

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

२४

कळहो॥ कहिंचनव्हीती॥२४॥ चिन्हीसुचेकार्यकायचेमुळ॥ वेवसाइअतिधुर्तेकुशळ॥ आळ
सेरहितसबळ॥ सीहाहुतिसाजीरे॥२५॥ दधप्विवादविनिमहत्व॥ विपत्तीजालीयाहिनसेंउति
सत्व॥ स्वामिकाजीज्याचेजीवित्व॥ तुनासमानअसे॥२६॥ ऐसियाहोपुरुषालागी॥ योजावेप्रयोज
नप्रसंगी॥ बिभीषणातुअतिचतुनजगी॥ तुजपुढेसागनेकाये॥२७॥ भुवननाथुऐसेबोले॥ आरि
कोनिजवपेतस्वस्तजाले॥ विनत्यक्रामध्ये [illegible] गले॥ सुग्रीवआनिबिभीशनु॥२८॥ जरीपाव
वावाजाबुवेतु॥ तरिहाबाल्हापदिसवडि [illegible] याचावंधुसनाइनदिर्घवंतु॥ हाहियोग्यनदि
सी॥२९॥ जरिपाटवावेमैदा॥ तरीहासीघ्रक [illegible] सीस्वारनेघेतांचिदंडा॥ तेथेचीप्रवर्तेल॥३०॥
सुखेनकरुनयवेगळा॥ हावैद्यसमस्ताहुनि [illegible]॥ केसोनिपाउविजेनळा॥ असेतुउग्यकर्मा॥३१॥
तथापीसिंधुबंधनयेनेकेले॥ म्हणोनिक [illegible] केसीबोले॥ हेरावपोअसेआईकिले॥ तुकाचे
निमुखे॥३२॥ नळासिदेखोनिसन्मुख॥ कायत्रमित्रासिउपजेलसुख॥ सकळापरीस्पयाचेदुख॥
बहुतधरीलेतेहि॥३३॥ नीळतरिवाहिनीपति॥ दधिमुखनथदेविक्रक्षिति॥ कुमुदुतरिक्रोधाव
र्ति॥ सर्वदाप्रमत्तुअसे॥३४॥ केशरिनसाहेपनागळे॥ गजमशेन्मत्तदुलबुबळे॥ फनसुनलिंपेजडि
विटाळे॥ गवयाशांतिनाहि॥३५॥ द्विदाचिअतिचंउबाचा॥ गवाक्षासिअतिवीर्यविचारनकेचा॥

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(3)

गंधमादनुसुगंधाचा ॥ नसाहेलशावणाते ॥ ३५ ॥ तत्पपणखजुजतिचंचळु ॥ प्रनपनजैसाबउवान
ळु ॥ हेम्कुञ्बहुकिशाळु ॥ असेचित्तंउनुपिहा ॥ ३६ ॥ ज्ञानप्रुसदावच्चशब्दी ॥ जुन्नभुनथरेदछळवादि
दुर्मुखतरीपदोपदि ॥ परमसोभनुअसे ॥ ३७ ॥ आनखीवानउशाहाने ॥ असतिईदाजैसेआगवने ॥
परिस्वामित्तसकरुजाणे ॥ जैसापाहिजेसर्वथा ॥ ३८ ॥ बिभीषनुह्मणेम्पाजावे ॥ तरिपुविच्चिसीकिविले
बरवे ॥ तेनाहिघेतल्लेदशग्रिवे ॥ ह्मणोनि[illegible]नीराघवा ॥ ४० ॥ मासुताजाउकवनियासुखे ॥ के
सीपाहुस्याशवणाच्चिमुखे ॥ बंधुहोत्सा नेप[illegible]दुःखे [illegible]दोघै तुटोनिगेले ॥ ४१ ॥ विचारीताकपीनाथा ॥
यायोग्यकार्यनव्हेसर्वथा ॥ यान्हेगोष्टीके[illegible]यमन्चिशावनासी ॥ ४२ ॥ आनिसुग्रिवेदिधले
दुःखकोटि ॥ त्यासव्हतिशावणाचेपोटी ॥ या[illegible]लीयादृष्टी ॥ कायसंनोशापावेल ॥ ४३ ॥ ज
रिपारखावाहनुमंतु ॥ तरिहातयाअसा[illegible]वनविध्वासुनअखयासुतु ॥ मारिलाराव
पाच्या ॥ ४४ ॥ जानित्रीतियन्तागजाव्हिलीलंका ॥ संव्हारीलेबहुतासैन्यका ॥ हाप्रसीध्यतय
सीदाउका ॥ यावरीक्रोधबहुत ॥ ४५ ॥ ह्मणोनिहनुमंताकारणे ॥ सिस्यारसंमधेनव्हेजाणे ॥ ऐसे
सुग्रिवेसमलेबिभीषणे ॥ बोलीजेतुआहे ॥ ४६ ॥ तवेहनुमंतुतेच्चिकाळी ॥ श्रीरामाजवळीबध्यों
जुळी ॥ वरताजाल्ताविनमैउळी ॥ ब्रहस्पतिजैसा ॥ ४७ ॥ म्हणेत्नार्गविजीतानुवननाथा ॥ सिष्टु

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

पाटक्रिजेहाविचारुरथा॥संग्रामाविणसर्वथा।नेदिलसीतारावनु॥४८॥तथापीसामोपचारे॥जा
३४ नकिसिदिधलेनीवेदे॥तरीसहजसख्यपरस्परे॥वीरोधुकेचापुढे॥४९॥विरोधुतुटोनिगेलीय
वरी॥रावणासीराज्यभ्रस्तकल्पवरी॥तुह्मीसंकल्पुकेलायाचिपुढारी॥कवणनिर्गतीवीचार
ला॥५०॥देवकैसेनिपावतिनिजस्थाने॥कैसेनीक्षेमनाहतिलक्ष्मुवने॥बिभीषणासपाकेलीते
वचणे॥सीघ्रिकेसेनिपावेल॥५१॥कैसेनिपाल्हातियाच्येगुण॥मगसिष्टाईसीदेईलमानु॥
जरिसितवल्लधरीतरपी॥काहिमकरु [illegible]॥५२॥सिष्टाईनघडेनघडुकुवलटिव्हक॥तु
ह्मीबिभीषणासीदिधलीलंका॥हादान [illegible] ठाउका॥त्रैलोक्यासिजाल्ला॥५३॥सीवैगो
नमासिगोरावरी॥दिधलियामीव्हाळीसा [illegible] विपरीतवोघत्रिंबकसीरवरी॥सामावेल
कैसी॥५४॥तुमच्याजनकेतुह्मासी॥पा [illegible] कारन्यासी॥आपगेलापरीसत्वासि॥साडी
लेनाहिस्वामि॥५५॥ह्मणोनिसत्यप्रतिज्ञारामा॥ऐसेहितिलोकिविख्यातनामा॥हनतदई
विश्रामा॥तेकैवीविपरीतहोईल॥५६॥तुमचेनित्यपादानसुजवे॥बिभीषणुचष्मावळीपाल्केति
बले॥तेथेआतायेतिलफळे॥लंकेच्याराज्यारेसी॥५७॥ऐसेअसेसर्वेश्वरा॥सीस्टाईनघडेतु
ह्मीविचारा॥बिभीषणासहजगुणसागरा॥राजनितिबोलीला॥५८॥तयापिधर्मन्यायकरणे॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

राजनितिजरीकरणे॥तरीसीष्टुअवस्यपाठवणे॥विच्यारीताअंगदुयेकु॥८९॥हागुणदत्ताच्येलं
अदृ॥यौवणदशातुडशरिद्ध॥कर्तुत्वेतुल्यनासाच्याठ॥सरस्वतिसपावे॥९०॥मेतुसमानयाच्येधै
र्य॥समुद्राअैसेआहेगांभिर्य॥तेजेतरीजैसासुर्य॥देखतअसातुह्मी॥९१॥सुदृशाअैसाअंग
वने॥रिपुसंघटनिपरतोनेने॥शब्दाआगळेअतिशाहाने॥यामध्येजयवादि॥९२॥मानमा
र्जाणेचिकाळाच्ये॥कार्याकार्यचितीसुचे॥अैसे बहुतगुणयाअंगदाचे॥सागताअसाधारण॥९३॥
सुंदरअैसकारीशोभतु॥सर्वथापाठविजे॥अैसेबोलीलाहनुमंतु॥तेसर्वासीमानले॥९४॥
समस्ताच्येहृदहोते॥तेचिबोलिलेहनुमंते॥ह्मणोनिसीताकांते॥शब्दनलंगेनबोल्णा॥९५॥
रघुनाथाच्यादक्षपणलागी॥सुग्रिवाचिलीला॥पवगी॥असिजेतेन्हेचिजगलगी॥अंगदद्वेसल्लसे॥९६॥
क्षण निधिल्लपेगाअंगदा॥उत्तिर्णनव्हीजे॥यासीवादा॥तुविसरलासीपितृदंदा॥विवेकेक
रुनिया॥९७॥बंधुबंधुसीहोताविरोधु॥परिजामसिनसताबेरसमंधु॥निरापराधेवाळीच्यावधु॥
म्याजकस्मातुकेला॥९८॥जालेतेलोनारासारिखे॥परीतुनसिपसीतेनेदुःखे॥निर्वैरहोउनब
हुतसुखेसमाधेजाल्यासिआह्मासी॥९९॥तुजपल्काहाचिउपमारणे॥तरीतुजाधिकबहु
तगुणे॥हिरण्यकेश्यपेसापुत्राकारणे॥दातुपाअरीष्टेनिर्मिली॥१००॥ह्मणोनिपल्काडुआत्मसीता॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(५A)

जालादेवासस्मदता॥स्तंन्होझवेवधिलापिता॥तेणेसुरवच्चपावला॥८१॥तदिनैसेतुजवाळी
सर्वेंच्चे॥तुंबसनप्रीतिपात्रप्रितियाच्चे॥अपुर्वदीतुकेत्रिलोकयाच्चेम तेतुजपुर्विनहोता॥८२॥
ऐसातुसावाळिपीता॥म्यावधिलानिगुणवंता॥किस्कींदाजानितुसीता॥सुग्रिवासीसमर्पिली॥८३॥
तुसागतच्चयाच्चेनीदुःखे॥यज्ञुनिमणकेलेगंगेसारीखे॥मासिश्रेहाच्चेतिसुखे॥तुआनंदेतुच्चंबव्बगाती॥
हनुषयुक्तसुग्रिवासीसद॥पितयालेसिपावसीमर्याद॥ऐसापनमसाधुतुअंगदा॥अगाधगुण
तुसे॥८४॥ऐसिह्रुपेस्चेनीदत्ताकुडे॥अंगदासीसमर्पिलीअमृतोत्तरे॥जैसेसुधाकणजळधरे॥
चातकावरिसाडिले॥८५॥किंशशांककळ[illegible]च्चंकोरगचेवंदुपुढि॥पियुरादसाच्चाथेंब
वीप्रवत्तशावकरी॥८६॥किधेनुपयोधरंपंथे[illegible]धारी॥वछाचेवदनिवृष्टीकरी॥नानाकास्वी
नेत्रामृततुसारी॥गर्न्नेभ्रिद्रवातेसींच्चिले॥[illegible]सियापरीपुर्णानंदे॥उत्तरबोलिजेस्नेहवादे॥
तेपरीसोनिअंगदे॥पनमस्तंतोशमानिला॥८९॥स्वामिगोरवाच्चिबापालिम्हशोभा॥सुरवच्चेदि
पुर्णकळाप्रत्त॥सींधुसीमासांडिनैसाउत्ता॥पुढेउव्हितराहिला॥९०॥हटीश्रीरामच्चेएणकमळी॥
पर्वतप्रायवध्यांजुळी॥गंभीरागिराविरमंउळि॥वदतापैजाला॥१॥जयपोजयाजिश्रीरामा॥
जयसकळअवाप्तकामा॥जयपुराणपुरुशोत्तमा॥जयाजीजंगद्दोध्याना॥२॥वेदस्रुतिच्चेनिउ

जियेडे॥ कर्मेचालतिसुघडे॥ तीरवडेशस्त्रेइउपाडे॥ सैराचिधावति॥८३॥ सावेदासीगुल्येतुसेनक
८ ळे॥ स्प्रतिधावतिवीकळे॥ शास्त्रेवेवादतिपरीनकळे॥ नीधर्ततुसा॥८४॥ शेषब्रह्मवर्नेलस्तुति
करावया॥ बोलनाजीव्हाचिरलिया॥ लजांमौन्येपडलास्वैया॥ मगसगुणचिहोउनिठेला॥८५॥
तुजरछाजालीकाहियेक॥ ह्मणोनिरवेळसिमायाकौतुक॥ नेकाब्रह्मांडासहितब्रह्मादिक॥
अमिसुहोनजाति॥८६॥ ऐसातुजीउमुर्ति॥ लीलारवेळासिव्यक्ती॥ अवताराचिहोतसे
पंक्ति॥ धर्मरक्षणालागी॥८७॥ असोऐसियासर्वेश्वरा॥ मुनिजनविश्रामसुंदरा॥ आलाकपीकिरुक
ह्रयासागरा॥ थोरसन्मानेबोलसी॥८८॥ ने[illegible]ध्यानपावेचियारासी॥ त्रेहुनिगेलीयागगनासी
मर्यादानाहिन्हाग्यासी॥ जैसियेथार्थअसे॥ [illegible]ताजन्मान्चेसंचित॥ वाकिसफळलेसुहृत
मगतुमचेनिपानिरानेमुक्त॥ संसारपासावेगळा॥ [illegible]॥ सुग्रिवान्चेत्रपास्तव॥ सिघ्यीनेलेजीस
कळ॥ सर्वेचियुवराज्यअखिळ॥ तेमजदिधलेदेवा॥९१॥ सुपर्णाशेषासुखवैर॥ तेरमारमनेकेले
मधुर॥ मगतेविष्णुचेनिरंतर॥ अंगलगहोउनिठेले॥९२॥ तैसेतुम्हीकार्मुकपाणी॥ मजसु
ग्रिवासिकेलीतुसावनि॥ आतानाहीवैरहोउनितुमचेचंरपीप॥ चित्तदेउनिआहोजी॥९३॥
कार्यसांगेपुरुषोत्तमा॥ जेउत्कंठितअसेलतुह्मा॥ चीत्तिधनुनसकेब्रह्मा॥ जेसिधिनेइपासर्वथा॥९४॥

A joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

आतां देवाकीडाकौतुक॥ तुह्मी आइं मिळेजे अलौलीक॥ तयासारिखे कादियेक॥ बोलतो स्वामि
या॥७४॥ हा सोमसुर्ये पानितळीं पाडु॥ कियानक्षत्राचा फुलवरा तोडु॥ कि मेरुमांदार उपडु॥ पीष्ट
रूपर्वन॥७५॥ दिग्गजासि पृथ्वीवरी आणाउ॥ कि काळदंडा कामुरडाउ॥ कि समुद्र समुद्र
वरी लोटु॥ आपुले निभुजाबळे॥७६॥ पालथे घालुं भुगोळा॥ कि दाहाहीं दिशा करु गोळा॥
किं पाताळाचे गळा॥ शेषाकाढु निसा॥७७॥ [illegible] कियाकुर्माचियां पोटातळीं॥ घालु स्वर्गाचि उडी खेळीं॥
कि चोदा लोकाचि मोळी॥ बाधुनि आणु ये॥ [illegible] ताजसो हारतकापनु॥ सवनु धनु कि बाधुनि
आनु॥ आजि स्याप बिभीषणु॥ जानकी नेउ [illegible]॥७९॥ काय करु सांग रघुनाथा॥ ह्मणोनि चर
पावरी टेविला माथा॥ देखोनि अंगदाच्या [illegible]॥ सर्वेश्वर उसंतोशाला॥८०॥ आइकोनि अंग
दाच्या बोला॥ विरचक्रासि आनंद जाला॥ बिभीषणु ह्मणे न लाभला॥ [illegible] वंतावा कि सुतार
मगत पानिधी ह्मणे वा कि सुता॥ युध्य समयो प्राप्त जाला॥ सि स्वार करुण प्रथम त्र[illegible] बिभी
षणमत्ते॥८२॥ तरि तु वांगा विरपुंगवा॥ स्वामिसं करुनु सिधिन्याना॥ लंकेमाजि जाउनि दश
ग्रीवा॥ थोरआदरे नेयावे॥८३॥ बोलेसं बोधका उत्तरे॥ करु पागे निरति क्षणमधुरे॥ कार्यसाधे

Joint property of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

जेनेप्रकारे ॥ तेकरियुणाल्या ॥ ५ ॥ आपुलीयाकार्याकारणे ॥ वैरिवोळगिजेयाचक्रपणे ॥ जैसेप्र
१६ वेसेइंद्रेतेने ॥ मयासिमैत्रीकिसाधिली ॥ ६ ॥ जंवरिकार्यसाधोवे ॥ नंवरिंकाचेरावम्हणावे ॥
कुज्जंनुसुजनाहुनिम्हणावे ॥ पवित्रपनउपकारी ॥ ७ ॥ म्हणोनिअंगदासारावणानेपं[illegible]विप
कारिबहुते ॥ नारकेनरिसदेहाते ॥ केउनियरसमउकरी ॥ ८ ॥ बोलमास[illegible]सिमपुउशार्थ ॥ म्ह
णासमुळसेव्हारस्तिव्यर्थ ॥ गर्वेमत्रमे[illegible]रूपदार्थ ॥ मागसितांकोसंयामु ॥ थ ॥ जैसि
रघुराजजाज्ञादिधलि ॥ तेअंगदेमस्त[illegible] ॥ जैसीमोविच्यापारिठेविली ॥ जुदेचं
द्रकळा ॥ १० ॥ श्रीस्वामिसनमस्कानुके[illegible]काव्यहाळुनिमस्तकरवालीविला ॥ मगज
यरामम्हणोनिउठाला ॥ उर्घगतिभकस्मात ॥ ११ ॥ इतिश्रीरामायणीवाल्मीकदरस ॥ युध्यकां
डकथामृत ॥ पुढेप्रेस्पाक्रिपरिसावेसुचित ॥ कृष्णादासमुद्गलम्हणे ॥ १२ ॥ प्रसंग ॥ ७५ ॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com